

सन २००६-०७ मध्ये कोकणातील आंबा पिकाचे
अकाली पाऊस, उशिरा पडलेली थंडी व तापमानात
झालेली वाढ या हवामानातील बदलामुळे आंबा
पिकाचे उत्पादनात झालेल्या घटीसाठी एक विशेष
बाब म्हणून अर्थ सहाय्य देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक फनुभ १००७/प्र.क्र.१५३/१३-अ
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- २७ डिसेंबर, २००७

प्रस्तावना :

कोकणातील ठाणे, रायगड, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या चार जिल्ह्यांमध्ये एकूण सुमारे १,६४,००० हेक्टर आंब्याचे लागवड क्षेत्र आहे. त्यापैकी ६३,९९३.९ हेक्टर क्षेत्र उत्पादनक्षम आहे. सन २००६-०७ या वर्षातील आंबा हंगामामध्ये कोकणात अकाली पाऊस, उशिरा पडलेली थंडी व त्यानंतर तापमानात झालेली वाढ अशा प्रकारच्या हवामानातील बदलामुळे आंबा पिकाचे उत्पादनात घट झालेली आहे, अशा शेतकऱ्यांना एक विशेष बाब म्हणून आर्थिक मदत देण्याचे आश्वासन सन २००६-०७ च्या राज्य विधीमंडळाच्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशना दरम्यान शासनाच्या वतीने देण्यात आलेले होते. त्यानुसार शासनाने सर्वेक्षणाचे आदेश कृषी विभागास दिले आहेत. सदर सर्वेक्षणाचे काम पूर्ण झालेले असून आंबा पिकाचे उत्पादनात घट झालेल्या शेतकऱ्यांना एक विशेष बाब म्हणून आर्थिक मदत कशा प्रकारे देण्यात यावी ही बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

२. उपरोक्त सर्व बाबींचा विचार करून शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे

"कोकणातील आंबा पिकाचे अकाली पाऊस, उशिरा पडलेली थंडी व हवामानातील बदलामुळे आंबा पिकाचे उत्पादनात ५० टक्केपेक्षा जादा घट झालेल्या शेतकऱ्यांना आंब्याच्या उत्पादनक्षम क्षेत्राच्या ६० टक्के भागासाठी रु.१५,०००/- प्रति हेक्टर याप्रमाणे प्रति शेतकरी दोन हेक्टर मर्यादेपर्यंत व किमान रु.१,०००/- अनुदान देण्यात यावे. सदर अनुदानाचे वाटप कृषि विभागाच्या क्षेत्रीय यंत्रणेमार्फत करण्यात यावे".

३. वरील शासन निर्णयाप्रमाणे देय होणारी रक्कम खालील अटीच्या आधीन अनुज्ञेय राहिल :-

३.१ सदर आर्थिक मदत फक्त कोकण विभागातील ६ वर्षापेक्षा जास्त वयाच्या हापूस आंबा झाडे असलेल्या शेतकऱ्यांपुरतीच सिमीत राहिल.

३.२ सदर मदत ज्या झाडांची नोंद ७/१२ उतान्यावर असेल अशा क्षेत्रासाठीच देय राहिल.

३.३ गांवठाणात असलेल्या झाडांच्या क्षेत्राचा यासाठी विचार करण्यात येवू नये. खाजगी कंपन्यांचे लागवड क्षेत्र, कृषि विद्यापीठ व इतर संस्थांच्या क्षेत्रावरील लागवड इत्यादीचा सुद्धा विचार करण्यात येवू नये.

४. सदर मदत वाटपासाठी कार्यपद्धती खालीलप्रमाणे राहिल :-

४.१ सदर मदतीचे वाटप संचालक फलोत्पादन यांनी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे मार्फत करावयाची आहे.

४.२ ७/१२ उताऱ्यावरील नोंदीप्रमाणे प्रत्यक्ष जागेवर झाडे आहेत याची खात्री कृषि विभागातील क्षेत्रीय अधिकारी/कर्मचाऱ्यांनी करावी.

४.३ उपरोक्त परिच्छेद २ व ३ प्रमाणे मदतपात्र शेतकऱ्यांच्या, क्षेत्र व अनुज्ञेय मदतीसाठी गाववार याद्या तालुका कृषि अधिकारी यांनी तयार कराव्यात.

४.४ बाधीत शेतकऱ्यांना दर हेक्टरी १०० झाडे या प्रमाणात बांधिल राहून मदत द्यावी. जरी दर हेक्टरी झाडांची संख्या १०० पेक्षा जास्त असली तरी झाडांची संख्या विचारात न घेता, केवळ उत्पादनक्षम झाडाखालील क्षेत्र विचारात घ्यावे व त्या क्षेत्रास अनुसरून मदत द्यावी.

४.५ ज्या शेतकऱ्यांचे ७/१२ वर क्षेत्र आंबा लागवडीखाली दाखविले असेल त्यात मर रोग अथवा अन्य कारणाने उत्पादनक्षम झाडांची संख्या घटली असल्यास त्यांच्या बाबतीत अस्तित्वात असलेली उत्पादनक्षम झाडे विचारात घ्यावी.

४.६ उपरोक्त क्र. ४.२ व ४.३ प्रमाणे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांनी तालुका निहाय गोषवारा अनुदानाच्या मागणीसह विभागीय कृषी सहसंचालक यांचे मार्फत संचालक, फलोत्पादन यांना सादर करावा. त्या आधारे संचालक फलोत्पादन यांनी आवश्यक अनुदानाची मागणी शासनास सादर करावी.

४.७ ज्या शेतकऱ्यांची नावे ७/१२ उताऱ्यामध्ये संयुक्तरित्या असतील, त्या शेतकऱ्यांना ७/१२ मध्ये नमूद हिस्स्याच्या प्रमाणामध्ये मदतीचे वाटप करावे व असा हिस्सा नमूद नसेल तर सर्वांना समान वाटप करण्यात यावे.

४.८ बाधीत आंबा बागायतदारांच्या ७/१२ उताऱ्यावर नोंदी नसल्यास त्या बागायतदार शेतकऱ्यांनी प्रथम ७/१२ उताऱ्यावर नोंदी केल्यानंतर मदत देय राहिल.

४.९ ज्या शेतकऱ्यांचे बँकेत खाते (सहकारी अथवा राष्ट्रीयकृत) असेल त्यांच्या खात्यावर अनुज्ञेय मदत रक्कम जमा करावी.

४.१० ज्या शेतकऱ्यांची बँकेत खाती नसतील त्यांना सदरहू मदत बेअरर धनादेशाद्वारे तालुका कृषी अधिकारी, पोलिस पाटील, सरपंच व प्रतिष्ठित लोकांच्या समक्ष देण्यात यावेत.

५. सदर आंबा उत्पादक शेतकऱ्यांना मदत देण्यासाठी रु. ३३.७० (रुपये तेत्तीस कोटी सत्तर लाख फक्त) एवढी रक्कम याद्वारे मंजूर करण्यात येत असून सदर मंजूर रक्कम फलोत्पादन संचालक यांच्या अधिनस्त सुपूर्द करणेत येत आहे.

६. यासाठी होणारा खर्च खालील लेखाशिर्षाखाली उपलब्ध झालेल्या निधीतून भागविण्यात यावा.

लेखाशिर्ष - मागणी क्र.डी-३

२२४५ नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य

०२-पूर, चक्रीवादळे इ.
अनुग्रह सहाय्य १०१ (०४(०५)
इतर बाबी (२२४५ ०२४४)

७. या प्रयोजनासाठी संचालक, फलोत्पादन, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यांत येत आहे. फलोत्पादन संचालकांनी योजना राबविण्यासाठी या तरतूदीतून संबंधित जिल्ह्यातील वरील प्रकारे नुकसानग्रस्त आंबा पिकाखालील क्षेत्रानुसार संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून आवश्यक असलेले अनुदान उपलब्ध करून द्यावे. तसेच याबाबतच्या योग्य त्या सविस्तर मार्गदर्शक सूचना फलोत्पादन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी स्वतंत्रपणे निर्गमित कराव्यात.

८. सदर आदेश महसूल व वन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांचा अनौपचारिक संदर्भ क्र.४३१३ दि.२७.११.२००७ व क्र.३७९/व्यय-१, दि.१७/१२/२००७ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक () असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(ल.अ.शाह)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

प्रधान सचिव, मा.मुख्यमंत्री कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई ३२
सचिव, मा.उपमुख्यमंत्री यांचे कार्यालय, मंत्रालय मुंबई ३२
आयुक्त कृषी, महाराष्ट्र राज्य, पुणे. (१० प्रती)
विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, ठाणे
जिल्हाधिकारी, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड
मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड
संचालक फलोत्पादन, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, (१० प्रती)
सर्व संचालक, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
विभागीय कृषी सहसंचालक, कोकण विभाग, ठाणे
जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड
महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) मुंबई /नागपूर,
संचालक लेखा व कोषागार अधिकारी, मुंबई (२ प्रती)

सहसंचालक लेखा व कोषागारे संगणक कक्ष, नवीन प्रशासन भवन, ५वा मजला, मुंबई -३२,
जिल्हा लेखा व कोषागार अधिकारी, ठाणे, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, रायगड
सर्व विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य
माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
महसूल व वन विभाग (मदत व पुनर्वसन), मंत्रालय, मुंबई ३२
नियोजन विभाग, (कार्यासन -१४३२) मंत्रालय, मुंबई. /वित्त विभाग (व्यय-१) अर्थसंकल्प -३,१२,
मा.मंत्री कृषि/फलोत्पादन यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२
मा. राज्यमंत्री कृषि/फलोत्पादन यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३२
सर्व उपसचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, कृषी व फलोत्पादन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
निवडनस्ती १३-अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई